Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De natiuitate gloriose virginis Marie cxxvi

urn:nbn:de:bsz:31-289352

Visual Library

apoſtoloꝝ a papa impetrans. dimittēſq; ea in tiberim diuino regimini cōmendauit et ad monaſteriū rediēs cuidā contracto apud tiberonē greſſum reſtituit. Cumq; ad monaſteriū rediſſet. p̄dicta hoſtia in portu inuenit. et gratias agens deo q̄ inter tot maris p̄icula illeſa ſeruaſſet ea in limib⁹ eccl'ie ſue ad decus eccleſie et monimentū pacti romane ſedis erexit. Tandē dn̄s diem ſui obitus imminere ſibi p ſpūm reuelauit. Qd ille fratribus indicās et p ſe orare ſuadens in dn̄o feliciter obdormiuit. vbi choros angelorū eius animā in celū ferentiū plurimi ſe audiuiſſe teſtati ſunt. Claruit circa annum dn̄i ſeptingentiſſimū.

De natiuitate glorioſe virginis marie cxxvi A

Natiuitas glorioſe virginis marie ex tribu iuda et regia ſtirpe dauid duxit originem. Matheus aūt et lucas non generationez marie ſed ioſeph deſcripſerūt. qui tn̄ a cōceptione xp̄i penitus alienus fuit. quia cōſuetudo ſcripture dicit̄ fuiſſe vt non mulierū ſed virorū generatiōis ſeries texeretur. Veriſſime tamen virgo beata ex progenie dauid deſcēdit. Quod precipue patet ex hoc. Quoniam vt ſepe ſcriptura teſtatur chriſtus de ſemine dauid duxit originem. Cum igit̄ xp̄s de ſola virgine nat⁹ ſit. manifeſtū eſt et ipſam virginē ex dauid natā eſſe et hoc ex cathena nathan. Dauid eīn inter ceteros habuit duos filios. ſcʒ nathā et ſalomonē. Ex cathena igit̄ nathan filij dauid vt teſtat̄ iohēs damaſcen⁹. leui genuit melchi et panthar. pāthar genuit barpāthar. barpāthar genuit ioachim. ioachim virginē mariā. Ex cathena autē ſalomonis mathan habuit vxorē ex qua genuit iacob. Defuncto aūt mathā melchi ex tribu nathā q̄ filius quidā leui frater aūt pantheris nupſit vxori mathan matri aūt iacob ⁊ genuit ex ea hely. Facti ſunt aūt fratres vterini iacob et hely. Jacob q̄dē ex tribu ſalomonis. hely ex tribu nathā. Defunct⁹ eſt aūt hely de tribu nathan ſine liberis. et accepit iacob frater eius qui ex tribu ſalomonis vxorē ei⁹ et ſuſcitauit ſemen fratris ſui et genuit ioſeph. Joſeph igit̄ natura eſt filius iacob et deſcenſione ſalomonis. ſcd̄m legē aūt hely qui ex nathan. Nā filius qui naſcebat̄. ſcd̄m naturā erat quidē generātis. ſcd̄m autem legem defuncti. Hec damaſcenus. Sicut autē in eccleſiaſtica hiſtoria dicit̄ et beda in ſua cronica teſtat̄. cū oēs generatiōes hebreorꝫ et alienigenarū in archis tēpli ſecretioribus ſeruarentur. herodes omnes iuſſit incēdi. exiſtimās ſe nobilem poſſe videri ſi deficientibus p̄bamentis p̄genies ſua ad iſrael p̄tinere crederet̄. Fuerunt tn̄ quidam dicti dn̄ici ſic dicti ob p̄pinquitatez xp̄i qui et nazarei fuerūt. qui ordinem generatiōis xp̄i p̄tim vt a p̄auis didicerāt. partim vt a quibuſdā libris habuerunt quos domi habebant q̄tum poterāt p docebant. ¶ B Joachim aūt accepit vxorē noīe annā que habuit ſororē noīe hiſmeriā. Hec aūt hiſmeria genuit elizabeth et eliud. elizabeth iohēm baptiſtā. De eliud natus eſt eminen. de mainē natus eſt ſanctus ſeruatius cuius corpus eſt in opido traiecti ſup fluuiū moſam in ep̄atu leodiēſi. Anna aūt tres viros habuiſſe dicit̄. ſ. ioachim. cleophaꝫ. et ſalome. De primo aūt viro ſcʒ ioachim vnā filiā ſcʒ mariā matrē dn̄i genuit. quā ioſeph nuptui dedit q̄ xp̄m dn̄m genuit et pep̄it. Mortuo ioachim accepit cleophaꝫ fratrē ioſeph. ⁊ genuit ex eo aliā filiā quā ſimiliter mariā vocauit. et alpheo poſtmodū in coniugē ſociauit. Hec aūt maria ex alpheo viro ſuo quatuor filios genuit. ſcʒ iacobū minorē. ioſeph iuſtū qui et barſabas. ſymonē. et iudā. Mortuo ſecūdo viro anne. terciū cepit noīe ſalome. ex quo aliā filiā genuit quā rurſus mariā vocauit. et zebedeo in cōiugē tradidit. Hec aūt maria ex zebedeo viro ſuo duos filios genuit. ſcʒ iacobū maiorē et iohannē euangeliſtam. Vn̄ et de hoc extant verſus. Anna ſolet dici tres cōcepiſſe marias. Quas genuere viri. ioachī. cleophas. ſalomeq;. Has duxere viri. ioſeph. alpheus zebede⁹. Prima parit xp̄m iacobū ſecūda minorē. Et ioſeph iuſtum. peperit cū ſymone iudā. Tercia maiorē iacobū. volucrēq;

iohānem. Sed mirum videt̄ quomodo btā maria
potuit eſſe cognata elizabeth. vt ſupius dictū eſt.
Conſtat eñ elizabeth vxorē fuiſſe zacharie. q̄ erat
de tribu leui. et ſecūdum legē quilibet de ſua tribu
et familia ducere debebat vxorem. et ipam de filia
bus aaron lucas fuiſſe teſtat̄. Anna autē fuit ſcdm
hieronimū de bethleem q̄ erat de tribu iuda. Sed
ſciendū ꝙ ipe aaron et ioiada ſummus ſacerdos
ambo de tribu iuda duxerūt vxores. Unde tribus
ſacerdotalis et regalis cognatione ſemꝑ adinuicē
probant̄ fuiſſe coniuncte. Potuit aūt vt dicit beda
huiuſmodi cōiunctio recentiori tēpore fieri datis
nuptui feminis de tribu ī tribū vt manifeſte beatā
mariā que ex tribu regia deſcēdit cū tribu ſacerdo
tali cognationē generis habuiſſe cōſtaret. Et ita
beata maria de vtraq̧ tribu erat. Uoluit eñ dñs
vt he tribus priuilegiate ꝓpter miſterium adinui-
cē miſcerent̄ q2 de eis dñs naſciturus erat qui vere
rex et ſacerdos ꝓ nobis ſeipſū offerret. et fideles
ſuos ī militia huius vite pugnātes regeret. et poſt
victoriā coronaret. Qd̄ etiā ex noīe xp̄i idest inun-
cti innuit̄. q2 ſoli ſacerdotes et reges et ꝓphete in
legē veteri vngebant̄. Uñ et nos a xp̄o xp̄iani dici
mur. et genus electū et regale ſacerdotiū appella-
mur. Sed et qd̄ dicebat̄ ꝙ mulieres tm̄ ſue tribus
hominibus iungerētur dictū fuiſſe conſtat ne diſtri
butio ſortiū cōfunderet̄. q2 vero leuitica tribus ſor
tem inter ceteras nō habebat mulieres de illa tri-
bu nubere poterant cui volebāt. ¶ Hiſtoriā
aūt natiuitatis beate virginis beatus hiero. vt in
prologo refert adoleſcentulus in quodā libello le-
git. Sed poſt multū tēporis vt ſe ibidē legiſſe re-
coluit primo rogatus trāſcripſit. Joachim nāq̧ ex
galilea et ciuitate nazareth ſanctā annam ex beth
leem duxit vxorē. Ambo aūt iuſti erant. et ambo
ſine reprehēſione in oībus mandatis dñi incede-
bant. omnēq̧ ſuā ſubſtātiā tripharie diuidebant.
Unā partē templo et tēpli ſeruitoribus impende-
bant. Aliam ꝑegrinis et pauꝑibus erogabāt. Ter
ciam ſibi et familie ſue vſibus reſeruabant. Et ita
ꝑ annos. xx. prolē ex cōiugio nō habentes. voue-
runt dño ꝙ ſi eis ſobolē concederet eam ſeruitio
dñi mancipatēt. Cuius rei gratia cū ſingulis ānis
in tribus feſtis precipuis iheruſalē frequentarent
in feſto enceniorū ioachim cū tribulibꝰ ſuis ihrl'm
aſcēdit. et cū ceteris ad altare accedens oblationē
ſuā offerre voluit. Quē vidēs ſacerdos cū indigna
tione nimia repulit. Et cur ad altare dei accedere
p̄ſumeret increpauit aſſerens non eſſe conueniens
maledicto legis obnoxium oblationem dño legis

offerre. nec inter fecūdos infecūdū. et q̄ populum
dei nō auxit aſtare. Joachim igit̄ ſic ꝯfuſum ſe vi-
dens. pre pudore domū redire noluit. ne ſimiliter
a cōtribulibus ſuis q̄ hoc audierant tm̄ obprobriū
ſuſtineret. Secedēs igit̄ ad paſtores ſuos cum ibi
aliq̄diu fuiſſet. quadā die ei ſolus angelus cū ma-
gna claritate apꝑuit et de eius viſione turbatū ne
timeret admonuit dicēs. Ego ſū angelus dñi miſ-
ſus ad te vt annunciē tibi preces tuas exauditas
eſſe. et elemoſinas tuas in cōſpectu dñi aſcendiſſe.
Uidi eī pudorē tuū ⁊ audiui ſterilitatis obprobriū
non recte tibi obiectū. Peccati quippe non natu-
re vltor eſt deus. Et ideo cū alicuius vterū claudit
ad hoc facit vt mirabilius denuo aperiat. et nō li-
bidinis eſſe qd̄ naſcit̄. ſed diuini fore muneris co-
gnoſcat̄. Primaigētis veſtre mater ſara nōne vſq̧
ad nonageſimū annū ſterilitatis obprobriū ꝑtulit
et tm̄ yſaac cui repromiſſa erat omniū gentiū bñdi
ctio generauit? Rachel etiā nōne diu ſterilis fuit ⁊
tm̄ ioſeph genuit q̄ totius egipti dominiū habuit?
Quis fortior ſampſone vel ſanctior ſamuele. et tm̄
hi ambo m̄res ſteriles habuere? Ratiōe igit̄ et exē
plis crede dilatos diu cōceptus et ſteriles ꝑtus mi
rabiliores eē ſolere. Proinde āna vxor tua pariet
tibi filiam. et vocabis nomen eius mariā. Hec vt
vouiſtis erit ab infantia dño ꝯſecrata. et adhuc ex
vtero matris ſue ſpūſācto plena. nec foriſecus īter
populares ſed in templo dñi ſꝑ morabit̄ ne quid
ſiniſtrū de ea aliquis ſuſpicet̄. Et ſicut ipa ex ſteri
li matre naſcet̄. ita mirabiliter ex ea altiſſimi filius
generabit̄. cuius nomen erit ihs. et ꝑ eum omibus
gentibus erit ſalus. Et hoc tibi ſignū. Cum ꝑuene
ris hieroſolimis ad aureā portā annam vxorē tuā
obuiā habebis. q̄ de tua tardatione modo ſolicita
tūc in ꝯſpectu tuo gaudebit. His dictis angelus ab
eo diſceſſit. Anna aūt cū amare fleret. ⁊ quonā vir
ſuus iuiſſet ignoraret. idē angelus eidē apparuit.
et ſibi eadē q̄ viro annunciauerat patefecit addēs
vt ꝓ ſigno ihrl'm ad aureā portā pergeret et ibidē
viro ſuo redeunti obuiaret. Igit̄ iuxta angeli p̄ce-
ptū ambo ſibiinuicē obuiātes de mutua viſione le
tati. et de ꝓle ꝓmiſſa ſecuri. adorato dño domū re
dierūt. diuinū ꝓmiſſum hilariter expectantes. An
na igit̄ cōcepit. et filiā peꝑit. et nomen eius mariā
vocauit. Cōpleto igit̄ ꝑ triēniū ablactatōis tēpore
ad tēplū dñi virginē cū oblationibus adduxerunt
Erant aūt circa tēplū iuxta. xv. graduū pſalmos
xv. aſcēſionis gradus. Nā q2 templū in mōte erat
cōſtitutū. altare holocauſti qd̄ forinſecꝰ erat adiri
niſi per gradus non poterat. In hoꝝ itaq̧ nouiſſi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

De Natiuitate beate marie

mo virgo ꝯſtituta cunctos ſine alicuius adiutorio
ita conſcēdit ac ſi iam etatis ꝑfecte eſſet. Perfecta
igiť oblatiōe filiam cū alijs virginibꝰ in templo dī
mittentes ad ꝓpria redierūt. Uirgo aūt quotidie
in omni ſanctitate ꝓficiens ⁊ ab angelis quotidie
viſitabať. et viſione diuina quotidie fruebať. Ait
eīm ihero. in quadā ep̄la ad cromatiū ⁊ heliodoꝝ
ꝙ beata virgo hanc regulā ſibi ſtatuerat. vt a ma
ne vſqꝫ ad terciā orōnibus inſiſteret. a tercia vſqꝫ
ad nonam textrino operi vacaret. a nona ab orō-
nibus non recedebat quouſqꝫ angelus apparens
ſibi eſcam daret. ¶ D Quarto autē decimo eta
tis ſue anno pontifex publice denūciauit. vt virgi-
nes que in templo inſtruebanť et etatis tēpus im
pleſſent domū reuerterenť ⁊ viris legittime iūge-
rentur. Cuius mandato cū cetere paruiſſent ſola
beata maria virgo hoc ſe facere nō poſſe reſpōdit.
tum qꝛ parētes ſui eā dn̄i ſeruitio mācipaſſent. tū
quia virginitatē ſuā dn̄o ipa vouiſſet. Tunc anxia
tus pontifex eo ꝙ neqꝫ ſcd̄m ſcripturā q̄ dicit. vo-
uete et reddite. votū infringendū putaret. nec mo
rem gēti inſuetū introducere auderet. ad imminē
tē feſtiuitatē iudeoꝝ ſenioribus ꝯuocatis. omniū
hec vna fuit ſn̄ia. vt in re tam dubia conſilium dn̄i
quereref. Cū aūt orōni inſiſterēt. et pontifex ad cō
ſulendū dn̄ꝫ acceſſiſſet. mox de loco oratorij cūctis
audientibus vox inſonuit dicens. vt quicūqꝫ de do
mo dauid nuptijs habiles ꝯiugati nō eſſent. ſingu
li virgas ſingulas ad altare deferrent. et cuiuſcūqꝫ
virgula germinaſſet et in cacumine eius ſcd̄m yſa
ye vaticiniū ſpūſſanctus in colūbe ſpecie ꝯſediſſet
ipſe proculdubio eſſet cui virgo deſpōſari deberet.
Erat inter ceteros ioſeph de domo dauid. Cui cū
incōgruū videreť ſi vir tam ꝓuecte etatis tam te-
neram virginē duceret in vxorē. ceteris virgas ſu
as afferentibus ſolus ipſe virgā ſuā ſubſtraxit. Unͣ
cū nil diuine voci ꝯſonū appareret. pōtifex itera-
to dn̄m cōſulendū putauit. Qui rn̄dit ꝙ ſolus ille
virgā ſuā non attulit. cui virgo deſpōſari deberet
Proditus itaqꝫ ioſeph cū virgam ſuā attuliſſet. ⁊
ipſa ilico florem germinaſſet. et in eius cacumine co
lumba de celo veniens conſediſſet. liquido oībus
patuit ipſi virginem deſponſandā fore. Deſpōſata
igiť virgine ioſeph ipſe quidē in ſuā ciuitatē beth-
leem recedit domū ſuā diſpoſiturus ⁊ nuptijs ne-
ceſſaria ꝓuiſurus. Uirgo aūt maria cū. vij. virgini
bus coeuis et collactaneis ſuis quas ob oſtēſionem
miraculi a ſacerdote acceperat. ad domū parētū in
nazareth reuerſa eſt. In diebus aūt illis angelus
gabriel ei orāti apparuit. et de ea naſciturū dei filiū
nunciauit. ¶ E Dies aūt natiuitatis virginis a
liquanto tp̄e fideles latuit. Cōtigit igiť ſicut refert
iohānes beleth. vt quidā vir ſanctus ſedule cōtem
plationi inſiſtēs. ſingulis annis. vi. ydus ſeptēbris
in orōne poſitus iocundiſſimā angeloꝝ ſocietatē
ſolemniſantē audiret. Cūqꝫ deuotiſſime ſibi reue-
lari peteret cur quolibet anno illo tm̄ die et non a-
lio hoc audiret. diuinū accepit reſponſū. ꝙ virgo
glo̾ioſa maria tali die fuerit mūdo nata. ⁊ ideo hoc
manifeſtaret filijs ſancte eccleſie. vt ꝯcordes fierēt
in hac celebritate celeſti curie. Cū aūt hoc ſummo
pontifici et alijs intimaſſet. et illi orōnibus et ieiu
nijs: ſcripturis et antiquitatū teſtimonijs veritatē
cōperiſſent. hunc diem in honore natiuitatis vir-
ginis celebrandū vniuerſaliter ſtatuerūt. Octaua
aūt natiuitatis beate marie olim non celebrabať.
ſed dn̄s innocētius. iiij. natione ianuenſis ipam in
ſtituit celebrandā. Cuius hec cauſa fuit. Gregorio
eīm nono ꝑ mortē ſublato de medio romani omēs
cardinales in quodā cōclaui incluſerūt. vt citius ec
cleſie ꝓuidereť. Sꝫ cū ꝑ plures dies cōcordare nō
potuiſſent. et ipſi a romanis multas moleſtias ſuſti
nuiſſent. vouerūt regine celi ꝙ ſi eius meritis con-
cordarēt. et liberati abire poſſēt. octauas ſue nati
uitatis diu neglectas decetero ſtatuerēt celebran-
das. Sicqꝫ in dn̄m celeſtinū ꝯuenerūt et liberati ꝑ
dn̄m innocentiū votū adimpleuerunt. Celeſtinus
eīm modico tp̄e ſuperuixit. et ideo ꝑ eum impleri non
potuit. Et nota ꝙ tres natiuitates eccleſia ſolēni
ſat. ſcꝫ natiuitatē xp̄i. marie ⁊. iohīs bap. Que tres
deſignāt tres ſpūales natiuitates. Cum iohanne
nanqꝫ ī aqua. cū maria ī penitētia. cū xp̄o renaſci-
mur in gl̄ia. Cū igiť natiuitatē baptiſmi ī adultis
oporteat p̄cedere ꝯtritionē et gl̄ie ſimiliter. ideo il
le due merito vigilias habent. Sed cū penitentia
tota ſit ꝓ vigilia non oportuit vt vigiliā haberet.
Octauas vero oēs habēt. qꝛ oēs ad octauā reſur-
rectiōis anhelāt. ¶ F Miles quidā valde ſtren
nuus et btē marie valde deuotus ad torneamētū
vadēs. primo quoddā monaſteriū ad honorē btē
marie ꝯſtructū in itinere repꝛum miſſā auditurus
intrauit. Cū aūt miſſa miſſe ſuccederet. et ille ob
honorem virginis nullā p̄termittere vellet. tandē
monaſteriū exiens ad locum ꝯcitus ꝓperabat. Et
ecce redeūtes eidem occurrerūt. et ipm̄ ſtrennuiſſi
me militaſſe referunt. Quod dum omnes qui ade-
rant aſſererent. et vniuerſi eū ſtrēnuiſſime militaſ
ſe vnanimiter acclamarent. necnon et quidā qui ſe
ab eo captos dicebant ſe eidē offerrent. ꝓpendēs
vir diſcretus vrbanā reginā vrbano modo ſe ho-
noraſſe. quid acciderit manifeſtauit. et ad monaſte
rium rediens filio virginis decetero militauit.

¶ De Natiuitate beate marie

Epiſcopus quidã qui beatã mariã in ſũma reuerẽ
tia et deuotione habebat. quandã eccl'iam btẽ ma
rie in nocte media ex deuotiõe adibat. Et ecce vir
go virginũ comitata vniuerſo virginũ choro veni
enti viro occurrit. ⁊ cũ ſummo honore ſuſceptũ ad
eccleſiã ad quã tẽdebat ducere cepit. p̄cinẽtibus
duabus de choro puellis atq; dicẽtibus. Cãtemus
dño ſocie. cãtemus honorẽ. Dulcis amor xpi reſo-
net ore pio. Quos verſus totus alius chorus virgi
nũ reſumẽdo percantat. Predicteq; bine cãtatri-
ces binos qui ſequunt' in ordine verſus ſubſecute
ſunt. Primus. Ad yma ruit magna de luce ſupbꝰ.
Sic homo cum tumuit primus. ad yma ruit. Sicq;
virũ dei cũ tali ꝓceſſiõe vſq; ad eccl'iam ꝑduxerũt.
duabus ſemꝑ incipiẽtibus. ⁊ ceteris reſpõdentibꝰ
¶ Quedã mulier ſolatio viri ſui deſtituta vnicum
filiũ habebat quẽ tenerrime diligebat. Quadã aũt
vice filius eius ab inimicis capit'. ⁊ in cuſtodia vin
culat'. Quod illa audiẽs inconſolabiliter flebat. et
beatã virginẽ cui multũ deuota erat pro liberatio
ne filij importunis precibus exorabat. Tandẽ vi-
dens ꝙ ſic nichil ꝓficeret eccl'iaꝫ i qua erat ſculpta
ymago beate marie ſola intrauit. et corã ymagine
ſtans ipſam ſic alloquit' dicens. Uirgo beata pro li
beratiõe filij mei te ſepe rogaui. et adhuc nequaꝙ̃
matri miſere ſubueniſti. Patrociniũ tuuꝫ pro filio
meo imploro. et nullũ adhuc ſentio fructũ. Igit' ſi
cut filius meus michi ablatꝰ eſt. ſic et ego filiũ tuũ
tibi auferam. et obſidẽ pro filio meo in cuſtodiam
ponã. Et hec dicẽs propius acceſſit. et ymagineꝫ
pueri quã virgo in gremio baiulabat auferens do
mũ abijt. Accipiẽſq; ymaginẽ pueri ipſam i lintheo
mũdiſſimo inuoluit. et in archa recondẽs ipſam cuꝫ
claui diligẽtius obfirmauit. bonũ obſidem ꝓ filio
ſuo habere gaudẽs. et ipm diligẽter cuſtodiẽs. Et
ecce ſequẽti nocte btã virgo iuueni apparuit. et ia-
nuã carceris aperiẽs inde vt exeat p̄cepit. eiq; dixit
Matri tue fili dices vt meũ michi reddat filiuꝫ ex
quo reddidi ſibi ſuum. Qui exiẽs ad matrẽ venit
et qualiter beata virgo eũ liberauerit enarrauit.
Illa aũt plurimũ exultans ymaginẽ pueri accepit
et ad eccl'iam vadẽs beate marie reddidit dicens.
Gratias vobis dña refero quia michi meũ vnicuꝫ
filiũ reddidiſtis. et nunc vobis filiũ veſtruꝫ reddo.
q2 meũ me recepiſſe profiteor. ¶ H Erat quidã
fur qui ſepe latrocinia exercebat. ſꝫ beatã mariaꝫ
plurimũ in deuotione habebat. et eã crebrius ſalu
tabat. Quadã igit' vice furtim quedã rapiens capi
tur. et ſuſpendio adiudicat'. Cuꝫ aũt ſuſpenderet'
ꝯtinuo beata virgo ei affuit. et ſuſpẽſuꝫ tribus die
bus vt ſibi videbat' ſuis manibus ſuſtentauit. ita
ꝙ nullã leſionẽ ꝑſenſit. Illi vero qui eũ ſuſpende
runt caſu inde trãſeuntes eum viuentẽ ⁊ vultu hi
lari reppererũt. et arbitrãtes ꝙ nõ bene fuiſſet la
queo aſtrictus gladio ipm iugulare volebãt. Sed
beata maria ferientiũ gladio manũ opponebat. et
illi ſibi nil nocere poterãt. Cognoſcentes ergo illo
referẽte ꝙ btã maria ſic eũ iuuabat. mirãtes eũ de
poſuerunt. et amore virginis abire liberum dimi-
ſerunt. Qui abiens monaſterium intrauit. et quo
aduixit in ſeruitio dei genitricis ꝑmanſit. ¶ Fuit
quidã clericus qui beatã mariam valde diligens
horas eius ſedule decãtabat. Cũ aũt ꝑentes eius
morerent'. aliuꝫ nõ habẽtes heredem. eidẽ heredi
tatẽ dimiſerunt. Cõpulſus eſt igitur ab amicis vt
vxorem acciperet. et hereditatẽ ꝓpriã gubernaret.
Quadã aũt die cũ ad celebrãdas nuptias tẽderet
in itinere quãdaꝫ eccl'iam repperit. et recordatus
ſeruicij beate marie in ipſam ingrediẽs horas eius
dicere cepit. Et ecce beata maria eidẽ apparuit et
quaſi ſeuerius ei dixit. O ſtulte et infidelis cur me
amicã et ſponſam tuã relinquis. et michi aliam fe-
minam anteponis? Ad hoc ille compunctus ad ſo
cios redijt. et totum diſſimulãs celebratis nuptijs
media nocte oĩbus relictis de domo aufugit ⁊ mo
naſteriũ intrãs beate marie deuote ſeruiuit. Sa-
cerdos cuiuſdam parochie et honeſte vite nullam
miſſam niſi miſſam beate marie ſciebat. quã in eiꝰ
honorẽ ſedule decantabat. Apud epm igit' accuſa
tur. et ab eo citius accerſitur. Cũ vo corã epo ſe a-
liam miſſaꝫ neſcire diceret. eps ipm quaſi ſeducto-
reꝫ dure redarguit. et ab officio eũ ſuſpendens ne
decetero eã miſſam cantare audeat interdixit. Se
quẽti aũt nocte beata maria epo apparẽs eũ plu-
rimũ increpauit ⁊ cur ſuũ male ſic tractaſſꝫ famulũ
reqſiuit. Addidit quoq; ꝙ die trigeſima moreret'.
niſi ille ad ꝯſuetũ officiũ reſtitueret'. Tremefactus
eps preſbiterũ accerſiuit. et veniã poſtulãs vt nul-
lam miſſam preter illã quã ſciebat de beata maria
celebrare debeat imꝑauit. ¶ Quidã clericus vanꝰ
et lubricus erat. ſꝫ tñ dei genitricẽ plurimũ dilige-
bat. et eius horas ſcãs deuote et alacriter decãta-
bat. Quadã igit' nocte in viſione vidit ſe ante tribu
nal dei aſtare. et dñm circũſtãtibus dicere. De illo
qui vos aſpicit quo iudicio dignus ſit vos ipſi de-
cernatis quẽ tamdiu tolleraui et nullum adhuc in
eo emẽdationis ſignũ inueni. Tunc dñs oĩbus ap
probantibus ſuꝑ eũ dãnationis tulit ſententiã. Et
ecce virgo beata ſurrexit. ⁊ filio ſuo dixit. Pro iſto
pie fili clementiã tuã rogo vt ſuꝑ eum dãnationis
ſentẽtiaꝫ mitiges. Uiuat ergo hic ob grãm mei. q̃
ob propria merita addicitur morti. Cui dominus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

De Natiuitate beate marie

Tuis em̃ petitionibus cũ tribuo ſi vel ſaltem nunc eius correctionẽ inſpexero. Et conuerſa virgo ad hoĩem dixit. Uade et amplius noli peccare ne deterius tibi cõtingat. Jlle igiꝭ excitatꝰ vitã mutauit et religionẽ petijt. et ibi in bonis opibꝰ vitã finiuit

D ¶ Apud ſiciliã anno dñi. dxxxvij. fuit quidã vir noĩe theophilus cuiuſdã epi vicedñs vt ait fulbertus carnotenſis eps. qui taꝫ prudenter ſub epo res eccleſiaſticas diſpẽſabat. ꝙ mortuo epo cũ dignũ epiſcopatu oĩs ppl's acclamabat. At ille vicedominatu cõtẽtus aliũ in epm maluit ordinari. Tandem ab ipo officio inuite ab epo depoſitꝰ in tantã impatientiã eſt delapſus vt ad ſuam recuperandã dignitatẽ cuiuſdã iudei malefici cõſiliũ expeteret Jlle igiꝭ dyabolũ aduocauit et aduocatus concitꝰ venit. Theophilus ergo iuſſu demonis xp̃ꝫ et matrẽ eius abnegauit. xp̃iani ꝓfeſſioni abrenunciauit. et ipius abrenũciationis et abnegatiõis cyrographũ ſuo ſanguine ꝓprio ſcripſit. et ſcriptũ anulo ſigillauit. et ſigillatuꝫ demoni tradidit. et ſic eiꝰ ſeruitio ſe addixit. Jn craſtinũ igiꝭ ꝓcuratione demonis theophilus in gratiã epi recipiꝭ. et in ſui dignitatẽ officij reſtituiꝭ. Tandẽ ad ſe reuerſus de eo qḋ fecerat valde ingemuit: ⁊ ad virginẽ glorioſam vt ſibi in adiutoriũ fieret tota mẽtis deuotiõe cõfugit. Quadã igiꝭ vice beata maria in viſiõe illi apparẽs de impietate ipm redarguit. et dyabolo abrenũciare precepit. ac xp̃m dei filiũ et oĩe xp̃ianitatis ꝓpoſitum confiteri fecit. et ſic ipm in ſui et filij grãm recuperauit. et ad iudiciũ indulte venie iterũ ſibi apparẽs cyrographũ qḋ dyabolo dederat ſibi reddidit. et ſup pectus poſuit. vt iam nõ ſe dyaboli ſeruũ timeret. ſed ꝑ virginẽ ſe liberũ factũ gauderet. Quo theophilus recepto vehementer exultãs coram epo omniqꝫ populo qḋ ſibi acciderat retulit. et cunctis admirantibus et virginẽ glorioſaꝫ laudãtibus ipe poſt triduũ in pace quieuit.

¶ J Quidã vir et vxor ſua ꝓpe lugdunũ circa annũ dñi. m. c. filiã vnicã habẽtes. eã cuidã iuueni nuptui tradiderũt. Ob amorẽ aũt filie generũ ſuũ ſecum in domo tenebãt. Mater aũt puelle iuuenẽ amore filie ſue tam diligẽter colebat. vt nõ maior eſſet amor puelle ad puerũ ꝙ̃ ſocrus ad generum. Jnter hec malicioſi dicere ceperũt ꝙ hoc non filie cauſa faceret. ſed vt eidẽ ꝓ filia ſeſe ingereret. Cũ igiꝭ mulieris animũ tãta falſitas cõcuſſiſſet timẽs ne in vulgi fabulã verteretꝭ duos ruſticos alloquiꝭ vt ſi occulte generũ ſtrangulare vellent. cuilibet xx. ſolidos polliceꝭ. Quadã igiꝭ die eos in cellario recludẽs maritũ ſuũ ex ĩduſtria aliquo ire ꝯſuluit. et filiã alio tranſmiſit. Tunc adoleſcens iuſſu dñe ſue cellariũ vt vinuꝫ auferret ingrediꝭ. et mox a latronibus ſtrãgulaꝭ. Mox ſocrus ipm in lectũ filie detulit. et quaſi dormientẽ veſtibꝰ circũtexit. Redeũtibus ergo marito et filia et ad mẽſam poſitis iubet mater filie vt maritũ debeat excitare et ad mẽſaꝫ vocare. Quẽ cũ defunctũ reppeririſſet. et hoc cõcita nũciaſſet. tota familia in lamentũ vertiꝭ. Et illa mulier homicida quaſi dolẽs cũ ceteris lamẽtaꝭ. Tandẽ mulier de perpetrato ſcelere valde ingemuit. et ſacerdoti oĩa ꝑ ordinẽ ꝯfeſſa fuit. Poſt aliquod tẽpus inter mulierẽ et ſacerdotẽ litigiuꝫ oriꝭ et a ſacerdote ſibi generi homicidiũ irrogatur Qḋ cũ a parentum iuuenis notitiã deueniſſet adduciꝭ ad iudicẽ. et ab eo ignibus cõcremãda dãnatur. Finẽ ergo ſuum imminere ꝯſiderãs ad beataꝫ virginẽ ſe cõuertit. et eius intrãs eccl'iam in orõne cũ lachrimis ſe ꝓſtrauit. Poſt modicũ exire cõpellitur. et in magnũ ꝓiectam ignẽ oĩs ibidem ſtare illeſaꝫ et incolumẽ ꝯtuenꝭ. At parẽtes pueri ignẽ paruũ eſſe putãtes ad ſarmẽta cõcurrũt et in ignẽ proijciũt. Uidentes aũt ꝙ nec ſic in aliquo lederetꝭ lanceis et haſtis eam impugnare ceperunt. Tunc iudex qui aderat vehemẽter obſtupuit. et eos ab ipius impugnatiõe ꝯpeſcuit. Eam autẽ diligenter cõſiderans nullum in ea ſignũ incendij preter ſola vulnera lancearũ inuenit. Cum aũt parẽtes eius domũ eã reduxiſſent. et eã fomentis et balneis recrearẽt. nolens eam deus vlterius humana ſuſpitione fedari. poſt triduũ in laude virginis perſeuerantem ex hac vita vocauit.

¶ De ſancto adriano cxxvii. A